

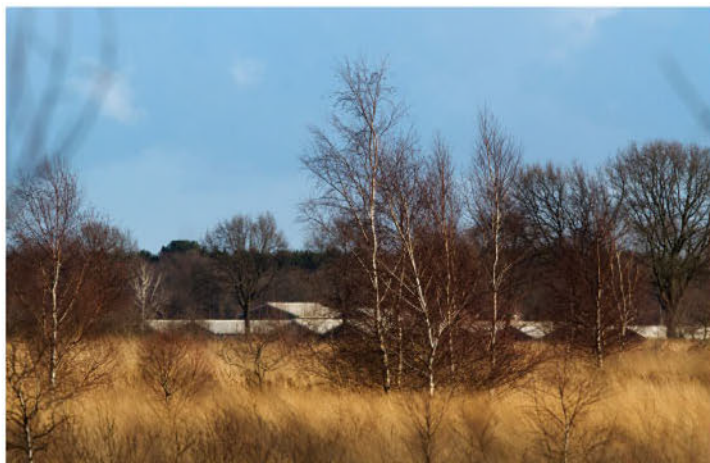

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Drents Overijsselse Netversterking West

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

28 januari 2026 / projectnummer: 3754

1 Advies over het MER en de aanvulling in het kort

Netbeheerder TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) wil samen met de regionale netbeheerders Enexis Netbeheer en Rendo het elektriciteitsnetwerk versterken in Noordwest Overijssel en Zuidwest Drenthe. Dit project, de 'Drents Overijsselse Netversterking' (DON), is gesplitst in twee onderdelen: een westelijk deel (DON-West) en een oostelijk deel (DON-Oost) (zie figuur 1). Dit advies gaat over DON-West.¹ DON-West bestaat uit de aanleg van nieuwe ondergrondse hoogspanningskabels om de (deels nieuwe) hoogspanningsstations bij Steenwijk, Meppel, Zwolle en Sekdoorn te verbinden met het bestaande netwerk. Hiervoor moeten de omgevingsplannen in diverse gemeenten² worden aangepast.

De provincie Overijssel stelt een projectbesluit op voor DON-West met daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing. Voor het besluit over de voorkeursbeslissing is een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld.³ In haar voorlopige advies over dit MER (22 januari 2025)⁴ signaleerde de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') dat er essentiële informatie ontbrak in het MER. Het MER is naar aanleiding van dit advies aangevuld in een losstaand document.⁵ Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben de Commissie gevraagd te adviseren over het aangevulde plan-MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid hiervan.

Wat is het advies van de Commissie?

Het aangevulde MER is goed leesbaar en geeft veel nuttige milieu-informatie. Zo zijn de milieueffecten, inclusief eventuele cumulatie, van het gehele DON-West project in beeld gebracht. Het gaat om de (cumulatieve) effecten van de uitbreiding van bestaande hoogspanningsstations, nieuwe stations en het amoveren van bovengrondse hoogspanningsverbindingen. Ook zijn de effecten op het grondwatersysteem en de bodem in meer detail onderzocht én is de doorwerking van deze effecten op natuur en archeologische waarden in beeld gebracht. Er is aanvullende informatie opgenomen over stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. De beoordeling van de effecten op beschermde soorten is aangepast. Daarnaast is nieuw bureauonderzoek uitgevoerd om de effecten op archeologische (verwachtings-)waarden in beeld te brengen.

De Commissie concludeert dat het aangevulde MER grotendeels de essentiële informatie bevat over DON-West. Alleen voor het onderwerp natuur signaleert de Commissie dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van deze informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het gebiedsprogramma. Het gaat om de ecologische beoordeling van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en de onderbouwing van de als zeer negatief beoordeelde effecten op beschermde soorten. Door het ontbreken van deze informatie is niet duidelijk of er verschillen zijn tussen de alternatieven. Ook is onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het project uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving.

¹ Over DON-Oost heeft de Commissie ook geadviseerd. Deze adviezen zijn te vinden op de [website van de Commissie](#).

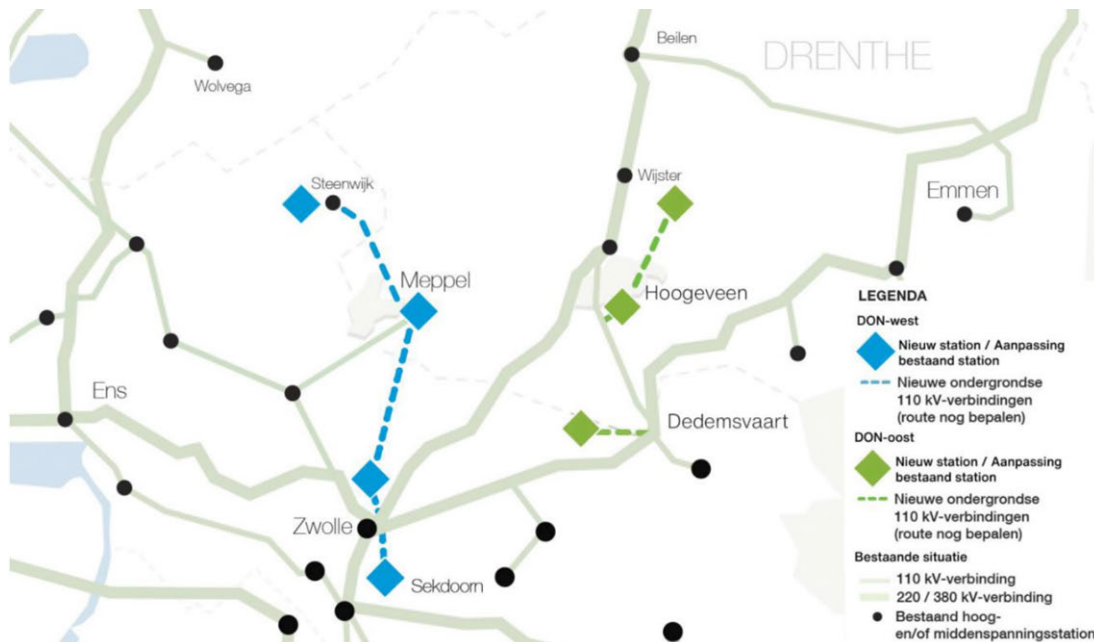
² Het gaat om de gemeenten Dalfsen, Meppel, Staphorst, Steenwijkerland, de Wolden en Zwolle.

³ TenneT. 2024. *MER Drents Overijsselse Netversterking DON West – Deel A*; TenneT. 2024. *MER Drents Overijsselse Netversterking DON West – Deel B*.

⁴ Commissie mer. 2025. [Voorlopig toetsingsadvies 3754. Drents Overijsselse Netversterking West](#).

⁵ TenneT. 13 november 2025. *Aanvulling op het plan-MER*.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over DON-West. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe. Ook geeft ze aanbevelingen voor het vervolgtraject over verdere uitwerking van het onderzoek naar de effecten op water en bodem, natuur en archeologische waarden.

Figuur 1: Drents Overijsselse Netversterking West (in blauw) (bron: MER).

Aanleiding MER

De aanleg, wijziging of uitbreiding van een hoogspanningsverbinding is mer-beoordelingsplichtig via categorie J8 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Er geldt ook een mer-(beoordelings)plicht via categorie J10 (industrieterrein) en K1 (werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater). TenneT én de provincie Overijssel hebben ervoor gekozen om direct een mer-procedure te starten. Een plan-MER is opgesteld voor de besluitvorming over de voorkeursbeslissing. Later in het proces wordt nog een project-MER opgesteld voor de planuitwerking en ter onderbouwing van het projectbesluit en de benodigde vergunningen, aldus het plan-MER.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Overijssel – besluit over project Drents Overijsselse Netversterking (DON)-West.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3754 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling van de aanvulling toe. Aan deze beoordeling koppelt zij adviezen en aanbevelingen. Adviezen staan in een tekstkader. Het uitvoeren daarvan is essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij het besluit over DON-West. Dit moet volgens de Commissie gebeuren voordat Gedeputeerde Staten van Overijssel de voorkeursbeslissing neemt. Daarnaast geeft zij aanbevelingen voor het vervolg. Met deze aanbevelingen wil de Commissie een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

2.1 Overzicht gehele DON-project

De Commissie adviseerde in haar voorlopige toetsingsadvies om het MER aan te vullen met een overzicht van het gehele DON-project. Ook adviseerde zij vanuit omgevingsaspecten te onderbouwen waarom de nieuwe hoogspanningsstations en het amoveren van bovengrondse hoogspanningslijnen niet in het MER waren meegenomen.

Het MER is aangevuld met een beschrijving van de 'samenhang met andere projecten'. Hiermee worden de volgende onderdelen van het totale project DON-West bedoeld: de uitbreiding van hoogspanningsstation Steenwijk Onna, de uitbreiding van station Hessenpoort Zwolle, het nieuwe station Zwolle-Berkummerbroekweg en het nieuwe station Meppel-Noord. Het aangevulde MER gaat in op de effecten op geluid, magnetische velden, natuur, bodem en archeologische waarden. Hierbij is ook gekeken naar eventuele cumulatieve effecten. Zo neemt volgens het aangevulde MER de geluidsbelasting in cumulatie licht toe rond het nieuwe station Zwolle Berkummerbroekweg. De (cumulatieve) effecten van magneetvelden zijn zeer beperkt. Daarnaast zijn er geen negatieve cumulatieve effecten op natuur en archeologische waarden.

Ook is een korte beschrijving gegeven van de effecten van het amoveren van bestaande bovengrondse verbindingen. Het gaat om de verbinding genaamd 'MP-SW110' en specifiek om de verbinding van de toekomstige mast 18a naar hoogspanningsstation Steenwijk Onna. Het amoveren zal plaatsvinden nadat de ondergrondse verbinding is gerealiseerd. Er zullen positieve effecten zijn na het amoveren op natuur, landschap en de leefomgeving (door het verdwijnen van magneetvelden).

Met deze aanvullende informatie is een completer beeld geschetst van de milieueffecten van het project DON-West. De Commissie kan zich hierin vinden.

De Commissie wijst er wel op dat het voor bewoners lastig is een totaaloverzicht te krijgen van de effecten van het DON-West-project. Dit komt doordat het DON-West-project in verschillende procedures wordt doorlopen, er meerdere mer(boordelings)-procedures zijn én nu meerdere documenten bestaan voor het MER DON-West. De Commissie beveelt daarom aan om een herziene samenvatting van het MER te maken (en te delen) zodat het totaaloverzicht duidelijk wordt.

2.2 Water en bodem

De Commissie adviseerde in haar voorlopige toetsingsadvies om het MER aan te vullen met een gedetailleerdere uitwerking van de effecten op water en bodem op basis van meer informatie over de grondwaterstanden, bodemlagen en bodemverontreiniging. Zij adviseerde ook de doorwerking op andere milieuthema's te beschrijven (zoals natuur, archeologische waarden en landbouw).

Het MER is aangevuld met een gedetailleerdere uitwerking van de effecten op water en bodem. Zo is nu meer inzicht gegeven in: (1) het invloedsgebied van de grondwaterstandverandering; (2) het waterbezwaar⁶ van de bemalingen; (3) het risico op zettingen; en (4) de eventuele interactie met bekende bodemverontreinigingen. De Commissie kan zich vinden in deze aanvullende informatie.

De verdrogingseffecten zijn berekend door uit te gaan van volledige lozing van het bemalingswater. Dit geeft namelijk inzicht in het maximale effect op de omgeving. Er worden mogelijkheden genoemd om de effecten te beperken, zoals peilopzet in het lokale oppervlaktewater en retourbemaling. De Commissie beveelt aan om beide mogelijkheden nader te onderzoeken bij de verdere uitwerking van de voorkeursvariant. Dit onderzoek is van belang door het aanzienlijke waterbezwaar in combinatie met de beperkte afvoercapaciteit van het oppervlaktewater. Bij retourbemaling kan gedacht worden aan de inrichting van retourvelden met meerdere retourputten, waar het bemalingswater met een transportleiding naar wordt afgevoerd.

2.3 Natuur

De Commissie adviseerde in haar voorlopige toetsingsadvies om het MER aan te vullen met een indicatief onderzoek naar de mogelijke omvang van (de effecten van) stikstofdepositie én een gebieds- en effectenanalyse voor beschermde soorten. Ook adviseerde zij om aannemelijk te maken dat het voorkeursalternatief uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving. Het MER is aangevuld met een indicatief stikstofonderzoek en onderzoek naar effecten op beschermde soorten.⁷ Daarnaast is de doorwerking van de effecten op bodem en water op natuurwaarden in beeld gebracht.

Stikstofonderzoek

Uit het stikstofonderzoek blijkt dat er tijdelijke toenames van stikstofdepositie kunnen optreden in Natura 2000-gebieden. Hoewel het aangevulde MER aangeeft dat deze effecten ecologisch beoordeeld moeten worden, is dit in het MER en de bijlagen daarbij niet gebeurd. Daardoor blijft onduidelijk of inzet van mitigerende maatregelen (zoals elektrisch materieel) noodzakelijk is om significante gevolgen voor deze gebieden te voorkomen. Door het ontbreken van deze ecologische beoordeling is bovendien niet duidelijk of er verschillen zijn

⁶ Waterbezwaar is de totaal onttrokken of te onttrekken hoeveelheid (grond)water.

⁷ In het onderzoek ontbreken kaarten van overzichten met waarnemingen van soorten. Andere kaarten (zoals figuur 3.1) zijn lastig te lezen. Ook zijn er soms verschillen in effectbeoordelingen tussen tekst en tabellen (bijvoorbeeld deeltrajecten 2 en 3). Hierdoor is de effectbeoordeling lastig te volgen, maar dit heeft waarschijnlijk geen gevolg voor de afweging tussen de alternatieven.

tussen de tracés. Ook is niet aannemelijk gemaakt dat het project uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving.

Soortenonderzoek

Het MER is aangevuld met een gebieds- en effectenonderzoek voor beschermde soorten. De gebruikte dosis-effectrelaties voor verstoring zijn over het algemeen goed onderbouwd met bronnen. De ecologische effectenanalyse beperkt zich nog wel tot vooral een GIS-analyse waarbij afstanden bepalend zijn voor de (risico's op) effecten. De conclusie in het aangevulde MER is dat er een sterk negatief effect is op beschermde soorten doordat alle tracés mogelijk zorgen voor vernietiging van functies van beschermde soorten.

De Commissie constateert dat de effecten op beschermde soorten zwaar zijn aangezet gelet op het beperkte ruimtebeslag en de tijdelijke aard van de ingrepen. Voor alle deeltrajecten en alternatieven zou sprake zijn van sterk negatieve effecten. Op basis van het in het MER opgenomen beoordelingskader zou dit betekenen dat de gunstige staat van soorten in gevaar komt én dat deze effecten niet mitigeerbaar zouden zijn. De effecten zijn ook als ernstiger ingeschat ten opzichte van het eerdere plan-MER.

De aanvulling op het MER maakt niet duidelijk waarom de effectbeoordelingen zijn aangepast. De aanvulling maakt ook niet voldoende duidelijk waarom de gunstige staat van instandhouding van soorten in gevaar komt door het project. In het aangevulde MER staat alleen: *“doordat alle drie de tracéalternatieven potentieel zorgen voor vernietiging van functies van beschermde soorten, worden alle drie de tracéalternatieven als sterk negatief beoordeeld”*. Ook maakt de aanvulling niet duidelijk waarom effecten niet gemitigeerd kunnen worden. In paragraaf 3.8.4 wordt het onderzoek naar mitigerende maatregelen doorgeschoven naar de volgende fase. Door het ontbreken van een duidelijke onderbouwing van de sterk negatieve effecten geeft het aangevulde MER mogelijk een onjuist en bovendien geen onderscheidend beeld tussen de alternatieven. Ook is niet aannemelijk gemaakt dat het project uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurwetgeving.

De Commissie adviseert om het MER, voorafgaand aan het besluit, aan te vullen met:

- een ecologische beoordeling van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden;
- een herbeoordeling van de effecten op beschermde soorten. Motiveer in deze beoordeling de (negatieve) scores, het effect op de staat van instandhouding én de mogelijkheden voor mitigatie daarvan.

Maak voor beide punten aannemelijk dat het project uitvoerbaar is.

Daarnaast heeft de Commissie nog enkele aanbevelingen voor de vervolgfase waarin het voorkeustracé en de bijbehorende milieueffecten in meer detail worden uitgewerkt (zoals in het aangekondigde project-MER). Het gaat om:

- gebruik duidelijke kaarten met legenda voor de waarnemingen van soorten;
- onderbouw dat de gebruikte bron voor dosis-effectrelaties voor vogels⁸ (die gaat over continu wegverkeer) ook toepasbaar is op de werkzaamheden voor DON-West. Mocht dit niet toepasbaar zijn, gebruik dan andere bronnen om deze relaties te onderbouwen.

⁸ Reijnen en Foppen. 1991. *Effecten van wegen met autoverkeer op de dichtheid van broedvogels*.

2.4 Archeologische waarden

De Commissie adviseerde in haar voorlopige toetsingsadvies om het MER aan te vullen met nieuw bureauonderzoek naar de archeologische verwachtingswaarden in het plangebied. Ook adviseerde ze om de effecten op deze waarden te beschrijven per alternatief.

Het MER is aangevuld met nieuw bureauonderzoek. Hierin zijn de gemeentelijke archeologische verwachtings- en waardenkaarten opgenomen van de betrokken gemeenten. Per tracédeel is de verwachtingssituatie samengevat met verwijzingen naar concrete zones (zoals stuwwallen, dekzandwelingen en beekdalen) en bekende vindplaatsen/attentiezones. Hierdoor is de effectbeoordeling genuanceerder geworden, maar blijft het totale effect gelijk. Ook is de aanlegdiepte onderbouwd meegenomen per tracédeel en zijn hier mitigerende maatregelen aan gekoppeld.

De Commissie kan zich vinden in de aangevulde informatie. Hierbij heeft zij nog wel enkele opmerkingen:

- Voor het plangebied rond Meppel ontbreekt als bron de Drentse archeologische verwachtingen- en waardenkaart van de Tweede Wereldoorlog⁹. Hierdoor is niet in beeld gebracht of de tracé-alternatieven de vastgestelde vindplaatsen raken uit de Tweede Wereldoorlog en de verschillende verdedigingslinies in het gebied rondom Meppel.
- De effecten van zetting en verdroging op archeologische (verwachtings-)waarden zijn meegewogen in paragraaf 4.7.6 van het aangevulde MER. In deze paragraaf wordt nog uitgegaan van de verouderde en minder gedetailleerde kaart van de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW). Dit komt daardoor niet overeen met de bronnen die zijn toegevoegd aan het nieuwe bureauonderzoek.

De Commissie schat in dat deze punten de tracékeuze niet zullen beïnvloeden. Wel is het van belang dat deze punten in het vervolgonderzoek op de juiste wijze worden meegenomen. Daarom beveelt de Commissie aan om in de vervolgfase de Drentse archeologische verwachtingen- en waardenkaart van de Tweede Wereldoorlog mee te nemen in het algemene bureauonderzoek en het eventuele (inventariserend) veldonderzoek. Ook beveelt zij aan om de effecten van zetting en verdroging verder uit te werken op basis van de bronnen die zijn gebruikt in het nieuwe bureauonderzoek.

⁹ Zie de [website van de Provincie Drenthe](#).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Voorkeursbeslissing met uiteindelijk een projectbesluit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J8 “hoogspanningsverbinding”, J10 “industrieterrein” en K1 “werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater”. Daarom wordt een plan-MER opgesteld voor de voorkeursbeslissing en daarna een project-MER voor het projectbesluit.

Bevoegd gezag besluit(en)

Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Initiatiefnemer besluit(en)

TenneT.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 17 december 2024 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3754](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

